СТАНОВИЩЕ
от
професор д. ик. н. Владимир Томов Владимиров
относно дисертационен труд на тема:
“ ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА СЕКТОРА НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА ПОЛСКИТЕ ПРОВИНЦИИ”
за присъждане на научна степен „доктор на науките”

Автор на дисертацията: д-р Дариуш Решко.
Професионално направление: 3.7. „Администрация и управление”.
Докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство”.

Възприета е структура, в която са предвидени увод и четири основни части. Развит е предметът, целите на дисертацията; прилаганите методи и източниците на информация. Разкрит е проблемът, на който е посветена дисертацията, като се прави описание и сравнение на етапите на развитие и промени в икономиката на Полша. Отбелязва се връзката на местното и регионалното развитие. По този начин се обогатяват досегашните знания.

Анализира се ролята на сектора на малките и средните предприятия в процесите на регионално развитие във всички полски провинции. Постигнати са също частни цели, започващи с описанието на полските провинции, със специален акцент върху пространствената и секторната структура на предприятията във всички региони.

Доказва се, че секторът е съществен фактор за регионалното развитие в полските провинции, и е с различна интензивност на влияние. Особено значимо е влиянието на микропредприятията. Правилно се класифицират провинциите по отношение на активността им. Използват се два основни показатели - брутният вътрешен продукт и броят на малките и средни предприятия, валидни в голяма степен в редица други държави в Европа. Имам предвид, че секторът на малките и средните предприятия играе жизненоважна роля в типичните пазарни икономики. В този смисъл Полша не се различава съществено по отношение на структурата, броя на предприятията и размера на всяко едно предприятие от другите държави в Европейския съюз.

Авторът, д-р Дариуш Решко, търси проверката на работната хипотеза чрез отговори на 13 индикатори на влиянието на малките и средни предприятия.

Предприемачеството е фактор за развитие на регионите, но интензивността на това явление в отделни провинции на Полша досега не е изследвана и не е известна.

Не се знае точно влиянието на отделните категории в сектора - микро, малки и средни предприятия върху нивото на регионално развитие в определени териториални единици. Броят на икономическите субекти в сектора през анализирания период и в рамките на даден регион и между провинциите е различен.

Д-р Дариуш Решко акцентира върху възприетата в Полша и в Европейския съюз класификация на малките и средни предприятия по брой на персонала, баланс и приходи. В дисертацията всички изчисления и анализи са на базата на броя на

персонала, тъй като се е оказало, че не могат да бъдат получени данни за финансовите показатели на изследваните предприятия.

Използват се само количествени методи за изследване. Авторът отбелязва самокритично, че изключването на качествените методи води до понижаване на точността на резултатите от изследванията, което ще бъде обект на по-нататъшни изследвания.

Анализират се точно териториалните системи, като се вземат предвид детерминантите и инструментите на политиката за регионално развитие. Отчита се политиката за подкрепа на развитието на териториалните единици в Полша и в Европейския съюз. Детайлно е изследвано и оценено социалното и икономическото развитие. Въз основа на проучванията се формулират цели, приоритетни от които са показателите за регионално развитие.

Първоначално се определя естеството на социално-икономическото развитие. Представя се концепцията за регионалната политика с нейните правни и административни основи.

Авторът предлага еволюционното и историческо представяне на тази област на обществена дейност. Акцентира се върху правната, институционалната и оперативната страна. Прави се връзка със сектора на малките и средни предприятия.

Представят се икономическите и социалните показатели за развитието на малките и средни предприятия, обхватът и формата на влияние, упражнявано от държавата върху развитието на този сектор. Анализира се значението му в Полша и в Европейския съюз. Акцентира се върху „Национална стратегия за регионално развитие 2010-2020 г.” и „Регионите, градовете и селските райони "- най-важният документ за осъществяване на регионалната политика в Полша през 2010-2020 г”.

Регионалното развитие е резултат от промените. Те могат да са както положителни, на постепенно развитие, така и отрицателни - регресивно развитие. Най-популярен показател за развитие е брутният вътрешен продукт на един жител, генериран в региона. Регионалната политика може да бъде анализирана като политика, направлявана на национално ниво и като политика на развитие на регионите. Тя е пряко свързана с опитите за подобряване на икономическото, социалното и териториалното сближаване между тях. Трудно е хармонизирането на скоростта и структурата на развитието в определени региони. Този процес се състои в определянето на най-подходящите насоки за специализация за даден регион, като се отчитат както естествените му условия и възможности, така и наличните финансови ресурси. Това позволява оптимално използване на възможностите за развитие и по-големи ползи от специализацията в регионите. Тези ползи се изразяват в по-интензивно развитие за регионите и държавата.

Авторът, д-р Дариуш Решко, разглежда предприемачеството като разработване на нови проекти и форми на дейност, които генерират печалби, задоволяват нуждите и улеснят развитието и възпроизводството. Най-важната проява е създаване на собствен бизнес, като най-често под формата на микропредприятия.

Обсъжда се широко концепцията за клъстерите, особено важна, според авторът, за дейността на малките фирми. Дават се подробни характеристики на обхвата и формата, в които държавата влияе върху развитието на сектора на малките и средните предприятия. Обобщават се юридическите основания за подкрепа. Излагат се специфичните инструменти на намесата на държавните и местните власти, използвани в тази политика.

Д-р Дариуш Решко обобщава съществуващите критерии, дефиниции и класификации на малки и средни предприятия в различни страни. На практика определенията за малките и средни са ограничени до количествените критерии, като заетост и размер на продажбите. Уточнява спецификата в Полша.

Конкретно се изследват характеристиките на регионите и провинциите в Полша. Прави се качествено описание и класифициране. Излага се достатъчно пълна информация, която позволява достоверно сравнение. Представят се диагностичните статистически данни и характеристики.

Анализира се съотношението между нивото на регионално развитие, измерено с брутния вътрешен продукт на глава от населението в регионите, и броя на микропредприятията, малките и средните предприятия. Отношенията между брутния вътрешен продукт на глава от населението и броя на предприятията в последователни категории са анализирани чрез линейните корелационни коефициенти на Пирсон. Подробни данни и обобщения се правят за съотношението на регионалното развитие, измерено с брутния вътрешен продукт в отделните провинции на Полша, и броя на микро-, малки и средни предприятия в тези региони. Използва се също коефициентът на Пирсон.

Д-р Дариуш Решко представя резултатите и интерпретацията на отношението на равнището на регионално развитие, измерено с брутния вътрешен продукт на глава от населението, и броя на микро-, малки и средни предприятия във всички провинции на Полша. Прилага се регресионен анализ.

Прави съпоставка на степента на корелация на нивото на регионално развитие в конкретно избрани провинции и последователни години. Тенденциите в промените са оценени чрез коефицента на корелация на Спирмън. Паралелно се търсят закономерности между броя на предприятията по определени категории от сектора на малките и средните предприятия. Първоначално корелационните коефициенти са изложени общо за сектора, но след това се разглеждат по провинции.

Установени са разликите в стойностите на брутния вътрешен продукт на глава от населението и броя на предприятията в три категории от сектора между отделните провинции. Анализирани и са подредени по значимост. Прилага се клъстерен анализ и провинциите са подредени йерархично в зависимост от броя на предприятията в сектора. Резултатите от анализираните данни в конкретни провинции са сравнени с еднофакторен анализ на вариацията на повтарящите се измервания и последващия тест на Тукей.

Доказва се взаимната връзка между броя на фирмите от сектора и нивото на регионалното развитие. Това е общо, но недвусмислено заключение, което отразява различията в отделните провинции на Полша. Особено впечатление прави зависимостта от броя на микропредприятията. Това показва, че те влияят много силно върху брутния вътрешен продукт.

Оригиналността на резултатите от дисертацията се изразяват в редица постановки. В изследванията на автора се описват отношенията между сектора на малките и средните предприятия и нивото на регионалното развитие за първи път така пълноценно.

Оригинален е анализът на връзките между сектора на малките и средните предприятия и нивото на регионално развитие, което отчита 11-годишния период на изследване. Новост е и третирането на трите категории от сектора на малките и средните предприятия: микро, малки и средни предприятия, като независими

фактори за регионалното развитие. Представеният анализ позволява да се направи заключението, че именно групата микропредприятия е най-многобройната група в сектора. В Полша следва да се разглежда като самостоятелен субект при прилагане на политиката за подкрепа на предприемачеството от органите на публичната власт.

Предлага се универсален модел за развитие на предприемачеството в региона, касаещ конкретни официални и правни дейности, насочени към внедряване на ефективна система за подкрепа - ключов фактор за регионалното развитие. В рамките на този модел се предлага конкретни управленски инициативи.

Иновациите в сектора на малките и средните предприятия влияе силно върху тяхното развитие. Границите на разпространение на иновационните процеси зависи в голяма степен от управленския опит и находчивост на предприемачите и обществото. Ето защо се предполага, че програмите за насърчаване на иновациите ще бъдат приложени към образователната система на всички нива. По такъв начин ще се подобри конкурентоспособността на полската икономика.

Препоръчва се да се създадат секторни политики във всяка провинция, отразяващи спецификата и разделението на всеки регион. Този инструмент трябва да отразява и трите независими категории от сектора на малките и средните предприятия, като субекти, които участват в икономическите процеси и оказват влияние върху икономическото и социално развитие на провинциите.

Д-р Дариуш Решко е публикувал 25 статии по дисертационния труд. Това е доказателство, че постиженията му са приети от научната общност.

Обоснована е научно - методологическата същност на въздействието на малките и средни предприятия върху развитието на полските региони.

Доказана е основната изследователска теза.

Създадена е функционална класификация.

Основната цел е постигната при идентифициране, анализ и оценка на развитието на сектора на микро, малките и средни предприятия в процесите на регионално усъвършенстване във всички полски региони

Разработен е усъвършенстван методически инструментариум.

Предложен е и е съставен икономически модел, при който въздействието на сектора на малките и средни предприятия върху развитието на полските провинции е производна на политическото решение на правителството на Република Полша

Авторът е отстранил всички пропуски, които отбелязах при предварителната защита. Поради това считам, че не е необходимо да отправям препоръки в настоящето становище.

Считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията за присъждане на научната степен «доктор на науките.

Предлагам на д-р Дариуш Решко да бъде дадена научната степен «доктор на науките.

14.11.2017 г.

.....

проф. д.ик.н. Владимир Томов Владимиров